

ขอลอกโฉนดที่ดินเฉพาะราย ... เหตุใด ไม่ดำเนินการตามเวลา !

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้ มีสาเหตุเกิดจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้เจ้าของที่ดินตามคำขอ จนกระทั่งล่วงเลยเวลาไปนาน ผู้ขอออกโฉนดที่ดินจึงฟ้องต่อศาลปกครองว่า เจ้าพนักงานที่ดินละเลยต่อหน้าที่

ข้อเท็จจริงขณะเกิดเหตุคือ ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐาน น.ส. 3 ก. พร้อมสำเนาระวางรูปถ่ายทางอากาศ หมายเลข 4845 IV ที่สำนักงานป่าไม้เขตได้ขีดเขตป่าไม้สงวนแห่งชาติและป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีลงในระวางแล้ว มายื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามคำขอลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2554 แต่เมื่อมีการออกประกาศโฉนดที่ดินและไม่มีผู้คัดค้านแล้ว เจ้าพนักงานที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) กลับไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีสอบถามความคืบหน้าหลายครั้ง จนกระทั่งนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดิน โดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

เจ้าพนักงานที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) อ้างแผนที่ภูมิประเทศและระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศว่า ที่ดินพิพาทบางส่วนมีอาณาเขตติดต่อกับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี จึงต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ทำการพิสูจน์ที่ดินเสียก่อน และไม่ใช้กรณีที่ต้องใช้เวลาดำเนินการประมาณ 64 วันตามประกาศกรมที่ดิน เรื่อง การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2546

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำขอ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา 57 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎกระทรวง ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 และต้องปฏิบัติตามประกาศกรมที่ดิน เรื่อง การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2546 ที่กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายไว้ มีกระบวนการ 16 ขั้นตอน ใช้เวลาประมาณ 64 วันทำการ การดำเนินงานตามคำขอของผู้ฟ้องคดีต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งระยะเวลาการดำเนินการดังกล่าว แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าได้ตรวจสอบที่ดินพิพาทว่ามีอาณาเขตติดต่อกับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี จึงต้องตรวจสอบให้ได้ความชัดเจนเสียก่อนอันถือเป็นข้อยกเว้นที่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีได้ภายในระยะเวลา 64 วันทำการ ตามขั้นตอนและระยะเวลาตามประกาศของกรมที่ดินก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร โดยควรต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอไม่เกิน 90 วันทำการ นับแต่วันที่รับคำขอออกโฉนดที่ดิน

เมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน จนถึงวันยื่นฟ้องรวมเป็นเวลากว่า 288 วัน โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินและมีได้ส่งพยานหลักฐานการส่งเรื่องตามที่ถูกฟ้องคดีอ้างได้ อีกทั้งภายหลังยื่นฟ้องคดีนี้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินได้แจ้งนัดหมายคณะกรรมการในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2556 กรณีจึงฟังได้ว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามที่กล่าวอ้าง ทั้งที่อยู่ในวิสัยที่สามารถจะดำเนินการหรือเร่งรัดการตรวจพิสูจน์ให้

แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควรได้ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอล่าช้าเกินสมควร

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1267/2559)

คดีนี้เป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการไว้ จะต้องดำเนินการภายในกรอบระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือภายในระยะเวลาอันสมควร คือ 90 วันทำการ นับแต่วันที่รับคำขอ ยิ่งกว่านั้นในปัจจุบัน มาตรา 39/1 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ยังกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องถือปฏิบัติในการออกคำสั่งทางปกครองไว้ด้วย ซึ่งหากกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดเฉพาะในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาคำขอไว้โดยเฉพาะ ก็จะต้องถือปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวด้วยครับ !

นายปกครอง
